

อำนาจของนักรการเมืองต่อการเสนอข่าวขององค์การสื่อสารมวลชน
แห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.)

นายศราวุฒิ หวังสมุทร

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาการสื่อสารมวลชน

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-084-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019613

112145464

POLITICIANS' POWER ON THE MASS COMMUNICATION ORGANIZATION
OF THAILAND (MCOT)'S NEWS COVERAGE

MR. SRAWUT HUANGSMUT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Arts
Department of Mass Communication
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-583-084-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ อานาจของนักรการเมืองต่อการเสนอข่าวขององค์การสื่อสาร
มวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.)

โดย นายศราวุฒิ หวังสมุทร

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

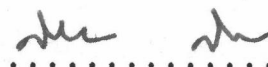
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชาภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ศราวุฒิ หวังสมุทร : อำนาจของนักการเมืองต่อการเสนอข่าวขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) (POLITICIANS' POWER ON THE MASS COMMUNICATION ORGANIZATION OF THAILAND (MCOT)'S NEWS COVERAGE) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ขวัญเรือน กิติวัฒน์, 149 หน้า. ISBN 974-583-084-4

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะ หรือวิธีการใช้อำนาจของนักการเมือง ซึ่งอาจจะเป็นรองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรี ให้กำกับดูแลองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง อ.ส.ม.ท. ฉบับที่ 1 ระหว่าง พ.ศ. 2520 ถึง พ.ศ. 2534 พร้อมทั้งศึกษาถึงผลกระทบและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจนั้น

ผลของการวิจัยพบว่า พระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง อ.ส.ม.ท. ฉบับที่ 1 นั้น กำหนดให้รัฐมนตรีกำกับดูแล อ.ส.ม.ท. เป็นประธานกรรมการ อ.ส.ม.ท. และเป็นผู้เสนอแต่งตั้งกรรมการทั้งหมด จึงปรากฏว่านักการเมืองใช้อำนาจในการควบคุมการบริหารงานและการดำเนินงานของ อ.ส.ม.ท. โดยเฉพาะในด้านของการเสนอข่าวมากน้อยแตกต่างกัน และพบว่าลักษณะหรือวิธีการใช้อำนาจของนักการเมืองเป็นการใช้อำนาจสั่งการเพื่อให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามความต้องการ โดยใช้อำนาจควบคู่กันไป 2 ลักษณะคือ การใช้อำนาจสั่งการตามระบบ และการใช้อำนาจสั่งการนอกระบบ ซึ่งการใช้อำนาจของนักการเมืองต่อการเสนอข่าวของ อ.ส.ม.ท. นี้ ก่อให้เกิดผลกระทบและความขัดแย้งในกลุ่มต่าง ๆ ในระดับความรุนแรงที่แตกต่างกัน ทั้ง ๆ ที่นักการเมืองเหล่านั้นต่างก็แสดงทัศนะว่า สื่อมวลชนที่ดีควรจะมีความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และตรงไปตรงมา

ประการสำคัญคือ การวิจัยยังพบด้วยว่า ถึงแม้จะมีความพยายามปิดกั้นอำนาจของนักการเมือง โดยประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติฉบับที่ 40 และพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง อ.ส.ม.ท. ฉบับที่ 2 และ 3 แต่ก็มี ความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงในเวลาต่อมา แสดงให้เห็นว่านักการเมืองต้องการคงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุมการบริหารงานและการดำเนินงานของ อ.ส.ม.ท.

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต *Alisa*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Dr. K.*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C350552 : MAJOR MASS COMMUNICATION
KEY WORD: POLITICIANS' POWER/MCOT/NEWS COVERAGE

SRAWUT HUANGSMUT : POLITICIANS' POWER ON THE MASS COMMUNICATION ORGANIZATION OF THAILAND (MCOT)'S NEWS COVERAGE. THESIS ADVISOR : ASSIST.PROF.KWANRUEN KITIWAT, 149 pp. ISBN 974-583-084-4

This research was aimed at examining the nature or means of power exercise on news coverage by Thai politicians in various coalition government, who had been appointed by the Prime Minister to direct and supervise The Mass Communication Organization of Thailand (MCOT) in accordance with the First Royal Decree on the establishment of the government's mouthpiece between 1977 and 1991. The research also included the study on the ramifications and conflicts that ensued.

The result of this research indicated that the authority vested in the royal decree that minister or deputy prime minister in charge of MCOT was chairman of MCOT board and mandated to appoint all board members helped facilitate those politicians in that position in abusing their powers to different extents. According to the study, the nature and means of politicians' power abusing was divided into two categories ; the abuses of given directive power and of indirect power to their benefits. Interestingly, the abuses of powers in both forms went on and on despite politicians' frequent speeches that good mass media should have freedom of expression and stay neutral and straightforward.

More importantly, the study also indicated that despite attempts to limit politicians' power in the organization, obviously those reflected in the Fortieth Announcement of National Peacekeeping Council and the Second and Third Royal Decree on setting up of MCOT, there were successive attempts to correct those decrees by politicians. This proved that politicians were tempted to maintain their maximum directive and administrative powers for their own ends.

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....

ลายมือชื่อนิติกร.....*วิมล งาม*.....

สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*วิมล งาม*.....

ปีการศึกษา.....2535.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ และ รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี ผู้ให้ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้อันมีคุณค่าแก่ ผู้วิจัยในช่วงระยะเวลาสองปีแห่งการศึกษา ขอขอบพระคุณอดีตรัฐมนตรีประจำ สำนักนายกรัฐมนตรี และเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ ในการทำวิทยานิพนธ์นี้ และขอขอบคุณเพื่อนผู้ร่วมทุกข์ร่วมสุข ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยจนมีโอกาสสำเร็จได้ตลอดไป

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่งเป็นผู้ให้ทุกสิ่ง ทุกอย่างแก่ผู้วิจัยมาตลอดชีวิต

ศราวุฒิ ห้วงสมุทร

ผู้วิจัย

8 พฤษภาคม 2536

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

กิตติกรรมประกาศ

บทที่ 1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานาวิวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ข้อสันนิษฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	7
ทฤษฎีการผลิตของ Carl Marx.....	7
ทฤษฎีสื่อมวลชนแนวมาร์กซิส.....	8
ทฤษฎีสังคมมวลชน.....	8
ทฤษฎีเชิงเศรษฐศาสตร์การเมืองและทฤษฎีเชิงวิพากษ์.....	9
ทฤษฎีการครอบงำของสื่อมวลชน.....	9
ทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในการสร้างสถานภาพ.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของการสื่อสารในทางการเมือง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนกับการรับรองสถานะของบุคคล การยอมรับ ทางการเมือง และความชอบธรรมในการปกครอง.....	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
บทที่ 3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	18
วิธีการเก็บข้อมูล.....	18
การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล.....	19

บทที่ 4.	ทัศนคติและแนวคิดของนักการเมืองต่อสื่อมวลชน.....	21
	ทัศนคติและแนวคิดเกี่ยวกับการมอบนโยบายให้สื่อมวลชน.....	22
	ทัศนคติและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสื่อมวลชน.....	26
	ทัศนคติและแนวคิดเกี่ยวกับสื่อมวลชนที่นักการเมืองนำมาปฏิบัติจริง.....	27
บทที่ 5.	ลักษณะหรือวิธีการใช้อำนาจของนักการเมืองต่อการเสนอข่าวของ อ.ส.ม.ท.	33
	ที่มาของอำนาจนักการเมืองต่อ อ.ส.ม.ท.....	34
	อำนาจโดยกฎหมาย.....	34
	อำนาจที่เกิดจากความยอมรับของพนักงาน.....	58
	การใช้อำนาจของนักการเมือง : ลักษณะและวิธีการ.....	64
	การใช้อำนาจโดยการสั่งการตามระบบ.....	65
	การใช้อำนาจโดยการสั่งการนอกระบบ.....	66
บทที่ 6.	ปัญหาผลกระทบและความขัดแย้งที่เกิดจากการใช้อำนาจของนักการเมือง...	75
	ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองกับนักการเมืองฝ่ายค้าน.....	75
	ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองกับพนักงาน.....	77
	ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองฝ่ายค้านกับนักข่าว อ.ส.ม.ท.....	82
	ความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้านข่าวของ อ.ส.ม.ท. ด้วยกันเอง.....	83
	ผลกระทบที่เกิดขึ้นระหว่าง อ.ส.ม.ท. กับประชาชนผู้รับสาร.....	86
บทที่ 7.	ทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่ได้รับผลกระทบ.....	90
	ปัญหาเกิดจากระบบ.....	90
	ปัญหาเกิดจากตัวบุคคล.....	92
บทที่ 8.	บทสรุป.....	96
	รายการอ้างอิง.....	103
	ภาคผนวก.....	112
	ประวัติผู้วิจัย.....	149